

Referat fra Ungdomstinget i Nidaros 2013

Selbusjøen Hotell & Gjestegård, 15. – 17. mars 2013

Hovedtema: Toleranse og dialog

Delegater: Det var 47 delegater fra 24 menigheter: Berg, Bjugn, Byåsen, Heimdal, Hitra, Hoeggen, Hommelvik, Horg, Jøssund, Klæbu, Malvik, Melhus, Nes, Oromo menighet, Ranheim, Samisk menighet, Sandstad, Selbu, Singsås, Snåsa, Stjørdal, Strinda, Støren.

Snåsa	1	Hilde Anita Småvollan Amudsen
Klæbu	2	Camilla Holvik
Klæbu	3	Cristine Harrang Olsen
Strinda	4	Stine Bergersen
Strinda	5	Thea Munkeby
Berg	6	Kristian Abrahamsen
Heimdal	7	Aleksander Hoff Iversen
Heimdal	8	Amanda Elise Eide
Selbu	9	Marte G. Flakne
Selbu	10	Per Johan Stamnes
Hoeggen	11	Lena Merethe Olsen
Hoeggen	12	Tina Elise Finneide
Snåsa	13	Signe Strindmo
Bjugn, Nes og Jøssund	14	Elias Mandal
Bjugn, Nes og Jøssund	15	Tor Erik Ingolfson
Støren	16	Renate Skavland Johansen
Singsås	17	Ildri Fyhn Fors
Melhus	18	Ragnhild Morland
Sandstad	19	Anna Karoline Hammer Hardie
Sandstad	20	Anette Oshaug
Stjørdal	21	Amalie Johansen
Stjørdal	22	Marina Trønsdal
Hitra	23	Lisa-Mari Yttereng
Melhus	24	Martine Grønning
Horg	25	Fredrik Lien
Samisk menighet	26	Madeleine Kappfjell Åhrén
Samisk menighet	27	Maja Stina Bientie
Oromo Menighet	28	Assefa Melka
Oromo Menighet	29	Segi Temesgen
Hommelvik	30	Mari Fredriksen Lien
Hommelvik	31	Anne Lise Hammer
Byåsen	32	Ulrikke Fremstad Vikhals
Byåsen	33	Kevin Hoel Tårnes
Malvik	34	Arent Fiske
Malvik	35	Eline Bolstad Kunzendorf
Ungdomsrådet	36	Håkon Granlund
Ungdomsrådet	37	Silje Smørvik
Ungdomsrådet	38	Anita Ramstad Døsvik
Ungdomsrådet	39	Odd Hugo Hellem
Ungdomsrådet	40	Jonas Haugan Eilertsen
Ungdomsrådet	41	Ronja Fyhn Fors
Ungdomsrådet	42	Kari Larsen
Ungdomsrådet	43	June Fillingsnes
Ranheim	45	Ingvill Karine Kjuul
Ranheim	46	Elise Marlene Sørhøy
Namsos	47	Allan Akali
Byåsen Observatør		Marianne Sparboe Mørch

Inviterte gjester/bidragstere: Biskop Tor Singsaas, rådgiver Olav Dahle Svanholm, rådgiver Aud Kristin Saltvik Aasen, Live Margrethe L. Kvelland fra Changemaker.

Program:

Fredag 16. mars

Fra 17.30 Registrering

19.30 Kveldsmat

21.00 Plenum

-Velkommen

-Valg av møteledere, referenter, tellekorps og protokoll-underskrivere

-Info om Ungdomsrådet

-Bli kjent-aktiviteter

23.30 Korssamling

Lørdag 17. mars

08.00 Frokost

09.00 Temasamling: *Dialog med fremmedkulturelle*

-Ungdomsrådets studietur til Etiopia

10.45 Åpen talerstol 1

12.00 Temasamling: *Mobbing og Toleranse*

14.15 Lunch

15.00 Biskopens time. *Tema: Toleranse og Dialog*

«Grill en Biskop»

16.45 Temasamling: *Bærekraftig forbruk*

18.00 Middag

19.00 Kafesamling

21.00 Plenum

-Framegg av resolusjoner

-Åpen talerstol 2

22.00 Kveldsmat

Sosiale aktiviteter

23.30 Korssamling

Søndag 18. mars

09.00 Frokost

10.30 Gudstjeneste på hotellet

12.00 Plenum

-Ungdomsrådets årsmelding

-Valg til Ungdomsrådet

-Åpen talerstol 3

14.00 Middag

15.30 Avreise med buss

Referat fra plenumssamlingene

Temasamling: Dialog med fremmedkulturelle

Olav D. Svanholm innledet. Ønsket velkommen og fortalte om visjonsdokumentet til Nidaros bispedømme som ligger i delegatmappene.

Asefa Melka og Segi Temesgen fra den etiopiske oromo-menigheten i Trondheim holdt innlegg om hvordan det var å møte Norge.

Assefa starter med å fortelle om hva han studerer, og hans bakgrunn. Han kommer fra en kristen familie, faren har jobbet som evangelist. Han er nr. 9 i en søskenflokk på 10.

Kulturelle forskjeller mellom Norge og Etiopia:

- Nordmenn er stille og vanskelig å komme i kontakt med. Han må selv ta kontakt for å få til å snakke med dem. I Etiopia er det veldig annerledes; er du ny i et område, kommer folk bort til deg med en gang: Hva gjør du her? Hvorfor er du her? Hva kan jeg hjelpe deg med? Når man besøker Trondheim må man bruke kart, og finne frem selv. I Etiopia bruker de ikke kart. Alle andre kommer til å fortelle deg hvor ting er.

- Respekt for de eldre – det å kalle professoren sin med sitt eget navn er veldig spesielt synes Assefa, og det samme gjelder også for eksempel Olav. I Etiopia ville man kalt de ”doktor, professor”. Også det å spise og drikke i forelesningssal – uhørt i Etiopia.

- I Etiopia er man veldig høylytte – mens vi er veldig stille i Norge. Og Assefa mener at da blir folk redd for oss. Vil gjerne sitte sammen med noen på bussen selv om det er mange ledige plasser. Men det er ikke så enkelt i Norge.

- Var med i en ”youth-group” i kirken i Etiopia, men har ikke funnet noe her i Norge. Trodde at alle i Norge (Sverige og Tyskland) alltid gikk i kirka og at alle var kristne. Fordi de var med og grunnla Mekane Yesus-kirka i Etiopia. Men, det var ikke sånn det var.

- Det er noen likheter mellom Mekane Yesus (luthersk) og vår kirke. Musikk, sanger. Men, vil gjerne gjøre det mer og mer på sin måte og gjøre det mer ”etiopisk”. I Etiopia, uansett hvilken religion (kristendom, islam) du tilhører, betyr religion veldig mye. Det definerer hvem du er.

Seni forteller hvorfor de flyttet til Norge, og hvordan det var å komme hit: veldig varmt i Etiopia (ikke her), understreker det Assefa sa om respekt til lærere og foreldre. Vanskelig å få venner, og det var utrolig vanskelig å komme i kontakt med folk. Veldig usosialt i Norge i forhold til Etiopia. Var medlem av Mekane Yesus.

Spørsmål:

Elise Sørhøy: Er det kristne miljøet i Etiopia bedre enn i Norge? Og hvorfor?

Seni: Mye mer sosialt rundt det kristne miljøet i Etiopia, flere samlinger.

Ronja Foros: Har dere noen forslag til hvordan Den norske kirke kan bli bedre?

Assefa: Det åndelige bør spille en større rolle med mer vekt på opplæring i kristen tro. Alle kristne ungdommer i Etiopia har et fellesskap å være med i. Det er mye mer aktivitet, mer bønn, mer spirit. Her finnes det mange andre steder å være sosiale; musikkskolen f.eks. Og ungdom trekker ungdom. Måten ungdom ber og snakker på, er helt annerledes. Den hellige ånd er mye "mer til stede", og det trekker ungdom. Ungdom preger selve gudstjenesten, og det hjelper nok veldig.

Odd Hugo Hellem: I Mekane Yesus-kirka er det veldig mange ungdommer. Hva gjør at den kirka trekker ungdommer så godt, mens ikke i Den norske kirke?

Seni: Foreldrene dine er kristne, og med respekt for dem blir du med i kirka. Det blir som å gå på skolen. Man bare må gjøre det. Og det er helt logisk å være der.

Assefa: Det går nok veldig mye på det sosiale. Man sosialiseres gjennom kirka – og kun der. Oppdragelsen er også en viktig del. Her i Norge skal alle være frie og bestemme selv, mens vi i Etiopia blir oppdratt til å være kristne, og blir fortalt hva som er rett og galt og hva de bør velge.

To viktige erfaringer vi ser:

- Evangeliet forandrer mennesker.
- Ungdom trekker ungdom.

Jonas Eilertsen: Kommenterer og sier seg enig at nordmenn er stille. Hvem er det som bestemmer i et vanlig etiopisk hjem? Hvordan er det i et etiopisk hjem?

Seni: Mamma og pappa bestemmer. Og selv om vi bor i Norge, så er det fortsatt de som bestemmer. Jeg hører på hva de sier, selv om jeg nå spør kanskje litt mer "hvorfor?", men vi blir alltid enige, og det er alltid de som bestemmer til syvende og sist.

Odd Hugo Hellem: Etter dere kom til Norge, har det blitt lett eller vanskelig å praktisere trua deres i det offentlige rom?

Seni: Jeg gjør ikke det. Jeg ber inne i meg, og har ikke noe behov for å gjøre det høyt foran vennene mine. Jeg hadde følt meg skikkelig dum da, og tror nok andre hadde sett rart på meg.

Odd Hugo Hellem: Hva om du hadde gjort det i Etiopia?

Seni: Det spørres. Hadde jeg vært sammen med kun kristne kompiser, og ingen muslimer eller ortodokse, så tror jeg ikke noen hadde sett rart på meg, men jeg tror nok ikke jeg hadde gjort det likevel. Jeg ber hjemme, eller i kirka. Har ikke noe behov for å gjøre det offentlig, egentlig.

Assefa: Det er veldig mange sterke religioner i Etiopia. Så det er mange forskjellige religioner i hele Etiopia, så det er ofte veldig mye "krasj".

Olav Svanholm: Hva er de to beste og de to verste tingene med Norge?

Seni: Det er et rikt land, så vi har gratis tannlege, gratis skole. Det verste er at folk er usosiale og stille.

Assefa: Å bli kjent med nye folk, og få en internasjonal utvikling, og en internasjonal mastergrad. Er redd for sekulariseringen.

Rapport fra studietur til Etiopia

Ungdomsrådet viste bilder og fortalte fra turen til bispedømmets vennskapskirke i Etiopia 3.-13. oktober 2012.

Temasamling: Mobbing og toleranse

Visning av filmen «Bully». En dokumentarfilm som handler om mobbing, både om de som blir utsatt for den, de som utøver den og de som lukker sine øyne og ører for den.

Filmen ble etterpå diskutert i grupper. Aud Kristin Saltvik Aasen oppfordret alle til å ta for seg tematikken og ta den med seg hjem til våre lokale menigheter, samt oppfordre oss ledere som voksenpersoner, ta kontakt med dem vi ser kunne trenge noen å snakke med.

Temasamling: Bærekraftig forbruk

- Innlegg fra Changemaker v/ Live Margrethe Langmoen Kvelland

Changemaker:

Changemaker er ungdomsorganisasjonen til Kirkens Nødhjelp. Det er den største organisasjonen i Norge som jobber med globale spørsmål. Hva er det som gir urettferdighet i verden? Vi jobber med internasjonal handel, kapital, fred og lignende. Det vi jobber med i Changemaker er å påvirke de som tar beslutninger som for eksempel politikere. Changemaker-metoden er å ta vanskelige tema, undervise politikere i dette, ha en underskriftskampanje, og skape litt styr i media med dette. Vi påvirker våre politikere slik at de kan påvirke politikere i utlandet.

Det Globale Perspektivet:

Hvorfor rammer klimaendringene urettferdig? Vi slipper ut mye klimagasser som skaper en drivhuseffekt i atmosfæren. Temperaturstigningen er ikke bare menneskeskapt, men den tydelige endringen vi har sett nå er menneskeskapt. Klimaendringer skaper bl.a. sult. Jorda tørker ut og blir ikke-optimal til å drive jordbruk, noe som skaper mange klimaflyktninger. Dette er urettferdig siden det er de rike landene som har sluppet ut mesteparten av gassene, men de fattige landene har minst ressurser og beredskap til å takle disse problemene. Konkret eksempel: Stillehavsøya Tuvalu ligger så nærme havoverflaten at den kommer i nærmeste fremtid til å bli oversvømt. Changemaker mener vi må endre systemet for å kunne snu disse klimaendringene.

2-Gradersmålet

IPCC, FN's klimapanel, har kommet frem til at hvis vi skal kunne ha en klode som er levelig, må vi ikke ha en oppvarming som stiger over 2 grader. Om vi tipper over dette 2-gradersmålet kommer vi til å nå irreversible klimaendringer, noe som kommer til å la klimaendringer eskalere til det blir så ille at

det ikke er noen vei tilbake. Vi må kutte 30 – 40 % av 1990-nivået. 70 % av klimagasser slippes ut av rike land.

Klimaavtale

Hvorfor går det så sakte? Når man diskuterer klimaspørsmål kommer det veldig mange folk fra hele verden med forskjellige interesser og synspunkter, noe som fører til en lang og vanskelig prosess. Det er vanskelig å bestemme hvem som skal kutte hvor mye klimagasser, og hvor mye som skal gå til det grønne klimafondet (støttekasse for u-land som trenger bistand til å kutte klimagasser).

Kyoto 1997 er den første avtalen som er inngått om en klimaavtale. I Kyoto-avtalen ble de enige om at rike land skulle kutte utslipp, mens fattige land skulle slippe. Siden den gang har tidligere U-Land som Kina (India, Brasil) bygget opp en sterkere økonomi og større utslipp. Målet nå er at innen år 2020 skal alle land bli med, selv om det kan bli utfordrende.

Nasjonalt:

Norge består av 1 promille av verdens befolkning, men står for 2 % av verdens utslipp. Om folk skal høre på oss i Norge må vi være villige til å kutte våre utslipp selv for å øke kredibilitet blant andre land.

Klimaforliket er en potensielt veldig fin ting. Stoltenberg har sagt at vi skal kutte rundt 10 % av våre utslipp, selv om FN's klimapanel sa vi måtte kutte 30-40 %. Om Norge som har best økonomi og mulighet til å kutte klima-utslipp ikke kutter det vi har blitt oppfordret til å kutte, hvorfor skal da andre land kutte like mye som FN's klimapanel foreslår?

Lokalt:

Hva gjør kirka? Changemaker er med i Klimavalg 2013, som er en kampanje som startet av «besteforeldre-aksjonen», og har fokus på at man skal ha en bærekraftig politikk og et bærekraftig klima. Det innebærer press på politikere. Politikere kan være ganske feige iblant, og må ofte presses til å tale på vegne av oss, «dyttes i riktig retning». Består av 55 organisasjoner, av disse er ca 20 kristne.

Klimavalg 2013:

- Kutt i norske utslipp i henhold til FN's anbefalinger
- At begrepet klimarettferdighet gis konkret innhold
- Økt satsing på ny næringsutvikling gjennom grønne arbeidsplasser
- Redusert tempo i oljeutvinning
- Tilrettelegging for at norske innbyggere kan gjøre klimavennlige valg
- En klimapolitikk som tar solidaritet mellom generasjonene på alvor

Personlig:

Hva kan jeg gjøre?

- 23. april kl 17.00 i Hornemannsgården, Trondheim: Klimavalg 2013 møter politikere
- 24. august: Nasjonal markering av Klimavalg 2013. Også i Trondheim
- Snakk med folk! Arranger noe i menigheten
- Bli grønn menighet
- Pushe politikere og gi de mot til å gjøre det
- Meld deg inn i en organisasjon som arbeider med disse tingene

Deltakerne på Ungdomstinget ble delt inn i fem grupper.

A. Dialog med fremmedkulturelle

Gruppen snakket om presentasjonen og utfordringene fra Segi og Assefa.

- Tar vi imot våre nye landsmenn på en tilfredsstillende måte, eller er det noe vi bør gjøre annerledes eller bedre for å gjøre så våre nye landsmenn skal føle seg velkommen og ivaretatt på?
- Er det noe vi som kirke kan gjøre for å ta imot innvandrere på en bedre måte enn i dag?
- Hva kan samfunnet gjøre for at nye landsmenn skal føle seg velkommen når de kommer flyttende til Norge?

Utfordringene fra gruppen vil bli behandlet videre av Ungdomsrådet.

B. Mobbing og toleranse

Gruppen snakket om opplevelsen fra filmen «Bully» og de utfordringene og problemstillingene filmen reiser.

- Hva skal til for at vi alle skal få slått ned på mobbing.
- Gjør samfunnet nok for å vise at vi ikke aksepterer mobbing? Kan skolene gå fram på en annen måte enn i dag for å stoppe mobbinga som foregår på skolen?
- Hva med kirka? Kan den engasjere seg mer i kampen mot mobbing? Har kirka noen påvirkningskraft? Hvordan kan kristne ungdomsmiljøer forebygge mobbing?

Utfordringene fra gruppen vil bli behandlet videre av Ungdomsrådet.

C. Bærekraftig forbruk

Gruppen snakket om utfordringene fra Changemaker, særlig knyttet til Klimavalg 2012.

- Hvordan kan klimavalget gjøres kjent i menighetene i bispedømmet?
- Kan gruppa komme med konkrete forslag til hvordan menighetene kan bli «grønne menigheter»? List gjerne opp fordelene med å bli grønn menighet.
- Hvordan kan man skape globalt, lokalt og personlig engasjement for bærekraftig forbruk?

Utfordringene fra gruppen vil bli behandlet videre av Ungdomsrådet.

D. Seksuelle overgrep

Gruppen snakket om utfordringene som er presentert i en brosjyre utgitt av Nidaros bispedømmeråd om arbeid mot seksuelle overgrep.

- Hvordan gjøre temaet kjent og bruke denne brosjyren i menighetene?
- Hvordan kan ungdomsrådet og delegatene til Ungdomstinget gå fram for å spre informasjon om brosjyren og bevisstgjøre ansatte og frivillige på at overgrep skjer?
- Hva kan lokalmenighetene bevisstgjøre frivillige på å holde gode holdninger og sette klare grenser og retningslinjer for hva som aksepteres og ikke.
- Om retningslinjer og gode grenser for hvordan ungdomsledere skal forholde seg til hverandre og andre ungdommer som er med i menighetene, f.eks leirarbeid.

Utfordringene fra gruppen vil bli behandlet videre av Ungdomsrådet.

E. Stillerom på videregående skoler

Gruppen diskuterte et tema som har vært framme i forskjellige sammenhenger, om hvorvidt skoler bør kunne legge til rette for religiøs aktivitet etter ønske fra elevene. Noen av argumentene for å nekte skolen å frigi plass til stillerom, er at skolen skal være et sekulært sted uten religiøs utøvelse, samt at et slikt rom ville medføre en fare for religiøs radikaliserings.

- Bør skoler være livssynsnøytralt i den forstand at det blir en tom, religionsfri og livssynsfri plass hvor religiøse uttrykk ikke tillates? Eller skal troende ha rett til å vise og praktisere sin tro offentlig, også på skolen?
- Hvilke andre grunner kan det være for å tilby stillerom på skoler?
- Skal Ungdomsrådet rette en henstilling til Sør-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune om å opprette stillerom på de videregående skolene?

Utfordringene fra gruppen vil bli behandlet videre av Ungdomsrådet.

Referat fra Åpen talerstol 1 lørdag kl 11.15

Arent Fiske:

Hvordan få mer ungdom i gudstjenester? Har ikke vært veldig aktiv før, men ser det er vanskelig å få ungdom til gudstjeneste. De som kommer, er konfirmanter, og så forsvinner de etterpå. Ser at menighetsrådet har problemer fordi de er redde for å miste de faste kirkegjengerne når de prøver å ha gudstjenester på ungdommens premisser. Noen som har samme problem, eventuelt løsninger?

Replikk Ronja Foros:

Ikke den eneste med det problemet. I vår menighet, Singsås, har menighetsrådet en gjennomsnittsalder på ca 60, det samme som de faste kirkegjengere i kirka. For ungdom i dag er det vanskelig å vise at man er kristen. Det er vanskelig å gå i kirka og få med seg andre, fordi det ikke er kult. Mulig løsning kan være å endre programmet i kirka. Prøve å få det mer attraktivt for ungdom. Andre temaer? Temaer som ungdom interesserer seg for. Sex, rus, problemstillinger som er interessante for ungdom. Og noen sanger, kor, menighetssamlinger, ungdomsgrupper i menigheten. Om dere skjønner hva jeg mener.

Replikk Elise Sørhøy:

Ronja sa mye av det jeg tenkte på, men det vi kan gjøre er å ta inspirasjon fra etioperne som er her. Mye klokt i det de sier. Vis åpenhet og glede. Det jeg har sett; alle koser seg og snakker sammen. Om vi klarer å vise det til andre ungdommer, eksempel i klassen eller på fritiden – gjør det lille ekstra; vis positive ting, og hvor positivt det er å være kristen ungdom. Få frem den gleden vi har hatt i helga.

Replikk Marianne Mørch:

Egentlig er det sagt det jeg mener. Jeg er fra Byåsen, og vi satser på ungdomsarbeid. Har ungdomslederkurs, og ungdommene er med og lager gudstjenestene, slik at det blir mer interessant for ungdom. Vi har også mye annet, som for eksempel kor, Shelter-kafé, og dit kommer mange. Det hjelper til at flere kommer på gudstjenester. Vi blir kjent med hverandre, og det påvirker...

Replikk Eline Kunzendorf:

Det er mange som går i kirka, men kan føle seg fremmed. Det å fortelle om Jesus, i ungdomsgrupper, kan hjelpe. Om man bare opplever mye liturgi, så har man ikke noe personlig forhold til det. Man må tørre å være kristen. Vise at det kan gjøre store forandringer. Tørre å være tydelig leder. Ta små skritt. Vær ærlig om troen din, ofte er folk ærlige tilbake. Kateketen vår er veldig åpen, snakker mye om Jesus og hvordan troen har påvirket livet hennes.

Replikk Anita Døsvik:

Jeg var på Ungdommens Kirkemøte. Der ble vi minnet på at vi er kirkens fremtid, men vi er faktisk kirkens nåtid. Det vi engasjerer oss i er viktig! Og det er det vi må fokusere på. Det er det vi gir NÅ, og det vi gjør NÅ som er viktig for oss og for kirka! Vi må gjøre noe for at det skal skje noe bra for oss!

Replikk Ronja Foros:

Ble jo nevnt at det må startes tidlig. Mange arrangementer for småbarn, Tårnagent, Lys våken, osv. Det er viktig å invitere alle aldersgrupper. På Lys våken var det noen som spurte om de kunne komme tilbake neste år. Morsomt for oss ledere, at det vi formidler fører til at flere vil «følge i våre spor». De blir tryggere på seg selv om de vokser opp med det.

Replikk Marte Flakne:

Veldig enig i alt som er sagt. Vi er flinke med barn, ikke like flinke med ungdom. Kunne tenkt meg gudstjeneste med alt dere har foreslått. Menighetsrådet består av eldre, og er ofte usikre på nye ting. Hvordan overbeviser vi de på 60 + om at dette er nødvendig for kirken vår?

Replikk Assefa Melka

Hvordan bringe barn og ungdom til kirken? Hva kan jeg gjøre? Bør ikke tvinge på barna noe, men dersom de ikke blir sosialisert av voksne eller ungdom vil de bli det av annet; eks. media. Familien har ikke tid til bibellesning. Fortelle småsøsken og barn om Jesus. Ikke bare trekk dem inn i kirken, men også det rundt. Action speaks louder than words!

Replikk Renate Johansen:

Ha arrangementer når barn er små. Da blir de nysgjerrige. Da jeg var på konfirmantleir ble jeg skikkelig nysgjerrig. Om vi har flere arrangementer når de er yngre vil de kanskje bli nysgjerrige tidligere, og fortsette.

Biskop Tor:

Tar ordet for å si god dag! Kjempefint å være her. Har gledet meg veldig til å komme hit sammen med dere. Supert i fjor! Har vært på ferie i et par uker nå. Det at det er så mange her er kjempebra. Det er viktig for meg å være her for å høre hva dere tenker og hvilke spørsmål dere har. Det jeg vil spørre om er hvilke tema ønsker dere skal bli tatt opp videre og jobbes med. Ungdomsrådet sin oppgave er å ta det med videre inn i kirka, og være ungdommens røst. Jeg kommer mer inn på dette i innlegget; hvordan være til stede i samfunnet.

Neste år er det grunnlovsmarkering, da er også ungdommens røst kjempeviktig! To ting dere må

tenke på; hvilke viktige spørsmål bør kirken ha med seg, at menighetsrådene skal engasjere seg, og på hvilken måte skal ungdommens røst høres i demokratiet?

Referat fra Åpen talerstol 2 lørdag kl 21.30

Jonas Eilertsen:

Det har vært veldig hyggelig å være her så langt. Takknemlig for å få være med her, og uttale seg om viktige saker. Fått nye venner, og er ganske så fornøyd med helga så langt.

Allan Akali:

Dere er kjempetrivelige alle sammen! Håper kvelden og morgendagen blir fin, så blir dette flott!

Elise Sørhøy:

Tidligere i dag snakket vi om hva vi kan gjøre for å få flere ungdommer inn i kirken. Endre gudstjenesten slik at den blir mer aktuell for unge? Synge mer, gjøre det interessant for ungdommer. Blir fort alvorlig og langdrygt med gudstjenester som de er i dag.

Replikk Eline Kunzendorf

Det er en gudstjenestereform i gang. De fleste menigheter har utvalg som går igjennom hva som skal brukes. Masse ny liturgi. Spør menighetsrådet om å få bli med. Unge stemmer trengs i denne sammenheng. Lovsang er kanskje et godt alternativ til salmer? Kanskje få inn band, piano, tensing?

Repl Kevin Tårnes:

I Byåsen lar vi ungdommer være med å lage gudstjenesten for å bli mer med. Spør hvilke tema de er interesserte i. Vi møter ungdommene der de har sine interesser. Ludvig prest dro linjer mellom kirken/Jesus og facebook osv, gjorde det mye mer aktuelt for ungdommen. Vi har også kor, noe som trekker folk. Få inn et band, noen til å spille gitar – moderniser det.

Replikk Silje Smørvik:

Vi snakket om menighetsrådene tidligere i dag. Der er det mange eldre, men jeg er selv med. Jeg har en veldig sterk stemme der fordi jeg er 20 år og ikke 60. Jeg anbefaler det! Mange blir nok glade dersom dere tar kontakt og sier at dere er interesserte i å være med; snakke om gudstjenester osv. si at dere har ideer fra UT. Gjør noe med saken selv! Stå frem og vær til stede.

Replikk Fredrik Lien:

Det er kjedelig i kirken. Prøv å få inn litt humor – nå drar jeg det langt, men kanskje stand-up?

Replikk Håkon Granlund:

Kevin nevnte Ludvig – som jeg har fått en mail fra. Der sto det: Kjære ungdomsledere, ungdomsgudstjeneste med besøk fra Salem og andre, med mye aktiviteter. Søndag kl 1900. Hvorfor ikke avslutte helga i Byåsen kirke på en fantastisk ungdomsgudstjeneste!?

En gudstjeneste hvor Tor var prest, hadde han preken hvor han snakket om å utfolde seg selv. Plutselig ble han en larve – inn i kokongen – ut som sommerfugl som løp opp og ned i midtgangen og flakset som en sommerfugl. Det var tilpasset publikum. Og det å ha en prest som er så frimodig, det er jo flott! Hvorfor skal de ikke kunne gjøre det? Oppfordring; Vær frimodig!

Biskop Tor:

Kjempeartig å høre på dere! Jeg vil si at Silje hadde et flott innlegg! Ut fra det som er sagt tidligere; menighetsrådsmedlemmene er gamle, og noen sier at de våker over menigheten, redde for at de eldre blir støtt. Jeg tror Silje sitt utsagn er nærmere sannheten. Dere får det nesten som dere vil ha det dersom dere snakker ut. Du sa at dere har en gylden mulighet til å be dere inn og fortelle fra UT. Dere er oppnevnt og utsendt fra menigheten, og da er det god skikk og komme tilbake og takke for tilliten, og fortelle fra UT hva som var tema, og det at vi snakket mye om gudstjenesten. Handler om det jeg snakket om tidligere: Tenke stort om seg selv. Jeg takker for engasjementet dere viser. Jeg er ganske sikker på at dere vil møte åpne dører.

Ungdommens røst er kjempeviktig. Jeg har muntlig utfordret Ungdomsrådet til kanskje å jobbe mot et ungdomsår i Nidaros i 2015. I Bjørgvin er de i gang med dette. Kanskje kunne UR i Nidaros reist til Bergen for å se hvordan de gjør det. En langsiktig greie, men det er en idé.

Replikk Håkon Granlund:

Jeg liker det som blir sagt ang menighetsråd. Her har vi fem resolusjoner. Nyttig å presentere for menighetsrådene. Dere har fått med diskusjonene, ta det med – ikke sikkert alt er med i protokollen. Si at dere har vært på UT, fortell hva dere har gjort. Del erfaringer dere har plukket opp fra andre delegater. Utveksle erfaringer på tvers. Ta initiativ til arbeid på tvers av menighetene. Inviter dere selv – kom dit og «vær sjef»! Ungdom er kirkens nåtid, om 20-40 år er det andre unge krefter som er inne.

Replikk Martine Grønning:

Jeg og Ragnhild skal snakke foran menighetsrådet på Melhus når vi kommer tilbake. Hvordan kan man sitte i menighetsrådet og være med på møtene når man ikke er 60 +?

Biskop Tor:

Menighetsrådsmøtet er et åpent møte. Be om å få komme. Er dere engasjert i en sak er det lov å be om å få være til stede. Men bruk anledningen til å komme tilbake til rådet. Bra at Martine og Ragnhild har tenkt på det allerede. Dersom dere ikke har fått utfordringen så ta det opp.

Referat fra Åpen talerstol 3 søndag kl 13.00

Ronja Foros:

Dette er siste talerstolen så jeg vil gjerne takke for helga. På korssamlinga i går var det mye snakk om aksept, særlig i omgivelsene rundt seg selv. Uansett hvem du er, hvilken bakgrunn man har, seksualitet, og lignende. Dere er en herlig gjeng.

Replikk Odd Hugo Hellem:

Det står noe fint i bispedømmets strategidokument: *Kirka i Nidaros - her hører vi til*. Vi har alle noe mirakuløst inni oss som gjør oss spesielle, ikke glem det.

Marte Flakne:

Dere er kjempeherlige, om jeg ikke blir valgt inn vil jeg gjerne treffe dere i Taize i sommer.

Odd Hugo Hellem:

Jeg har en hjertesak: tiggere i Trondheim, hvordan kan vi bedre deres livssituasjon.

Replikk Håkon Granlund:

Min nyfødte niese har en alvorlig hjertefeil, og måtte til sykehuset i Oslo. Hilde (Håkons søster) kom i kontakt med ei dame som hadde en datter med samme hjertefeil. Om man gir slipp på noen goder så har man råd til å koste på seg noen andre en hjelpende økonomisk hånd.

Replikk Ronja Foros:

En bekjent av meg samlet i fjor inn penger for å kjøpe inn pledd til tiggere i byen. Det koster ikke mye å strekke ut en hjelpende hånd, gjør det vel?

Replikk Arent Fiske:

Vår Frue Kirke i Trondheim er et fantastisk tilbud og det skulle vært flere lignende tilbud.

Replikk Marte Flakne:

Kjøp Sorgenfri, de får så mye igjen for det de selger.

Replikk Eline Kunzendorf:

Jeg leste et intervju med en som solgte Sorgenfri, han fikk rusproblemer fordi han var utsatt for mobbing, og det var veldig sterkt å lese det.

Replikk Fredrik Lien:

Forrige fredag kl. 12 var jeg i Vår Frue Kirke, og jeg fikk se mange personer som hadde opplevd mye forskjellig. Han hadde vært i Libanon, drept tre personer, og hadde nå et traumatisk liv fylt med heroin, amfetamin, og bodde på gata.

Replikk Martine Grønning:

Jeg hadde ei tante med rusproblemer som fikk tilbud om hjelp fra Vår Frue Kirke, hun fikk ei datter i senere tid.

Camilla Holvik:

I Klæbu har vi startet en gudstjenestegruppe hvor vi selv får tilbud om å bli med og forme ungdomsgudstjenester i vår kirke. Tips; Bønnevandring, dramatisering av tekster

Replikk Lena Olsen:

Min menighet har startet en ungdomsklubb for å få flere ungdommer til Hoeggen. Dette har spredd seg så det nå er mange forskjellige folk der og ikke bare kristne. Det virket problematisk i og med at ungdomsklubben var i kirka, men i senere tid har vi sett at dette har hjulpet ungdom til å bli engasjert i kirka.

Håkon Granlund:

Noen anbefalinger:

- Facebook-gruppe: Ungdomstinget i Nidaros 2013, bli medlem.
- Vi må treffes igjen! Det sier folk hvert år, og da tenker Ungdomsrådet at vi skal få til ei ungdomshelg, og vi ordner og planlegger. Men bare tre stk melder seg på. Derfor blir det avlyst.
- Anbefaler ungdomsgudstjeneste kl.7 i Byåsen kirke i kveld.

Anita Døsvik:

I går snakka jeg litt om det å være annerledes, og i Trøndelag har vi ei gruppe som heter «Åpen kirke-gruppe-Trøndelag» som holder til i Trondheim for alle som er homo-bi-transseksuelle og lignende.

Biskopens time

Biskop Tor: Hvordan ser vi på oss selv? Alle ungdomsskoleelever i Trondheim har sett denne filmen («Bully»). Det er en veldig sterk film, og det er veldig lett å bli berørt av den. Man blir provosert av å se den oppførselen de voksne i filmen kommer med, som er rett og slett ynkelig.

Jeg var på visitas på Støren, og i kirka på en skolegudstjeneste hadde noen ungdommer et fantastisk skuespill om hvordan mobbing kan skje via SMS. De spilte hele skuespillet, som var veldig sterkt, det var tre jenter som mobbet en gutt via tekstmeldinger, men midt i handlingen stoppet de opp, satte alt i revers, og spurte "hva kan du gjøre for å endre denne situasjonen?". De oppfordret de som står på sidelinjen til å stå frem og forsøke å gjøre en forskjell.

Biskopen ser på diverse bånd delegatene har rundt håndledet, bruker Anita's "WWJD" som eksempel. Tor opplever at folk flest tenker at "biskopen er nok den som er nærmest Jesus". Men hva med oss selv? Vi tenker ofte, når vi ser noe fælt: "her burde noen gjøre noe". Tenk på ditt eget bilde av deg selv. Er jeg noen folk kan regne med? Du kan bli din egen mobber i og med at du gjør deg selv liten i dine egne øyne, og tar bort noe av det du har å gi som medmenneske. Som en kristen er vi forpliktet til å stå opp for et annet menneske.

Det jeg syntes var sterkeste var hun lesbiske som ble utsatt for mobbing pga sin seksualitet. Det er mange som ikke tør å stå frem i et kristent miljø, og det er et stort problem.

Dialog, hva er det? Det er andre menneskers møte med oss selv. Hvordan ser vi på oss selv? I løpet av dagen får vi så mange impulser, vi får noen små snutter om oss selv, men det er når vi skal skrive

sammenhengende om oss selv at vi virkelig blir kjent med oss selv. Hva er det motsatte av dialog, slektningen? Monolog. Det gjør jeg nå. Men det blir på en måte en dialog når jeg ser at dere svarer inni dere. Det viktigste med dialog er å gjøre seg forstått. Man kan ikke få en mening om hvordan et menneske er bare ved å høre dem si en halv setning. Det som er grunnleggende ved å være menneske er å selv fortelle hvem du er. Det er utrivelig å høre andre fortelle om deg, og det er viktig å få fortelle om deg selv på en måte du vil fremstå for andre. Det er to mennesker som sitter over hverandre og skal starte en samtale. Det viktigste her er at de forstår hverandre. Det var det viktigste gjennom filmen, at vi forstod hvordan det var å bli mobbet. Når vi forstår det, får vi empati med dette mennesket, og da kan man stå frem og hjelpe med dette mennesket. Metodikken i dialog er først og fremst å sitte og lytte. Først skal den ene snakke til den andre. Den som blir snakket til skal senere gjenta det den ble fortalt.

Under en debatt tenker man oftest på å komme på gode ord å slå tilbake, at man ofte glemmer å lytte til hva de andre har å si. Gruppearbeid: To og to går sammen og gjør en øvelse hvor de gjenforteller hverandres historier.

Tor: Det er en ting å høre hva folk sier, men det er noe annet å SE hva folk sier. Vi glemmer ofte at 20 % av vår kommunikasjon skjer via verbal kommunikasjon, mens 80 % skjer via kroppsspråk. Ser vi andre felle en tåre, bli urolig, bruker de noen "store" eller "tunge" ord? Det her med dialog er veldig tidkrevende, men det er veldig nødvendig for å kunne forstå hverandre. Faren til Alan kommer fra Sudan, og det er vanskelig med dialog mellom kristne og muslimer der, det samme med Etiopia. Om man ikke har en opplevelse av å bli forstått kan man ofte si "dette vil jeg ikke!". Men hvis man føler seg forstått, tenker man ofte "Her er det viktig for meg å være." For det vi søker, er jo ytterst medmenneskelighet. Ordet toleranse kommer fra latin. "Tolerantia" betyr egentlig å holde ut, å forstå. Hva om vi da har fått høre såpass mye, du har vært i lang dialog, du har utviklet sympati og empati for den du er i dialog sammen med? Da har du kommet dit hvor du forstår den andre, og da vil du også ha stor mulighet til å tolerere den andre. Da blir det lettere for deg å stå frem og si at Jesus betyr mye for deg. Martin Luther, som er bakgrunn for vår kirke, han sa det så sterkt at han kunne dø for at noen andre kunne få bevare sin religiøse frihet. Det er noe å kjempe for, sitt medmenneskets rett til å tro på det de vil. Som medmennesker er toleranse og dialog helt essensielt. Det å vitne om Jesus, og ville at alle skal tro på Jesus, står ikke i motsats til det jeg snakker om, for det som er Guds grunnleggende tanke er at alle mennesker, uansett religion, skal kunne leve i fred sammen.

Jesus var en mester i tale. Den som møtte Jesus følte å bli forstått. Alle som møtte Jesus fikk selv fortelle hvordan de var, og da følte de seg vakre. Det viktigste er å tåle hverandre. Jeg har et favorittsitat av en fengselsprest ved navn Cato Kristiansen, som var den første til å få Jo Nesbø's "feelgood-pris", om hva han sier når han går inn i cella til en dobbeltmorder? "Nææh... Jeg går inn. Og så blir jeg. Jeg er et medmenneske som blir, for dette er å følge i Kristi fotspor". Om vi skal kunne bli, må vi kunne bli kjent med hverandre, og da er dialogen kjærlighetens språk. Som biskop sitter jeg med mye makt, og makta er veldig rask på kontakt, men dialog er rask på kjærlighet, og derfor går dialog og toleranse, kjærlighet og forståelse, hånd i hånd.

Grill en biskop

Hilde Anita Amundsen: Hvordan er det å være biskop og hva kan du hjelpe folk med?

Tor: Jeg synes det å være biskop er en spennende og utfordrende jobb, og noe av det fineste er å være med dere ungdommer. Det mest krevende er nok "personalsaker" og konflikter mellom ansatte i bispedømmet. Jeg er også veldig glad i visitaser. Det viktigste jeg gjør er å vise folk veien til Jesus Kristus. Fortellingene om Jesus, Sakkeus, korsfestelsen, oppstandelsen, alt dette her må gjenfortelles om kirka skal holdes ved live.

Ildri Foros: Hvorfor ville du bli biskop?

Tor: Jeg ble nominert til å bli biskop av prester og andre som kom med forslag til kandidater, som bispedømmerådet stemmer over og velger.

Jonas Eilertsen: Skriver du dagbok?

Tor: Nei Jonas, jeg skriver ikke dagbok selv

Odd Hugo Hellem: Hva synes du om eurarabia-teorien?

Tor: Jeg er nok i tvil om dette framtidsscenarioet om eurarabia, og det er nok mer for de som er mer kritisk til muslimsk fremvekst i Europa. Det er gjennom dere som velger å stå frem i hverdagslivet og møter medmennesker på en god måte, at kirka blir sterkere. Vi er jo nødt til å huske at vi er skapt, og livet er en gave.

Elise Sørhøy: Hvorfor er det ikke flere i en aldersgruppe 13-30 som sitter i bispedømmerådet?

Tor: Neste gang er det viktig at dere får mange unge til å stille til valg og stemme ved neste bispedømmeråd.

Anita Døsvik: Hvilke ord foretrekker du, toleranse eller aksept?

Tor: Aksept

Ronja Foros: Hva har skjedd siden statskirka forsvant?

Tor: Vi har fortsatt en statskirke, men det er endrede forhold

Kevin Tårnes: Hva kan jeg svare til folk som bruker Bibelen som et angrep på kristne?

Tor: Ikke la dere lure av folk som kommer til dere og sier at jorden ble skapt på syv dager. Bibelen er ingen bok i naturvitenskap. Det er mye symbolsk og metaforer. Den er skrevet i sin tid, for mennesker i sin tid. Det viktigste i bibelen er "det som driver deg til kjærlighet, driver deg også til Kristus".

Valg

Møteledere: June Fillingsnes, Silje Smørvik, Odd Hugo Hellem, Håkon Granlund

Referenter: Olav D. Svanholm, Aud Kristin Saltvik Aasen, Silje Smørvik, Odd Hugo Hellem, June Fillingsnes

Tellekorps: Jonas Eilertsen, Silje Smørvik, Kari Larsen

Protokollunderskrivere: Håkon Granlund, Camilla Holvik, Renate S. Johansen + rådgiver bdk

Valg til Ungdomsrådet:

De som stilte til valg: Ronja Foros, Anita Døsvik, Eline Kunzendorf, Kristian Abrahamsen, Elise Sørhøy, Lena Olsen, Renate Johansen, Kevin Tårnes, Marte Flakne, Odd Hugo Hellem, Håkon Granlund.

Valgt for ny periode:

Håkon Granlund, Stjørdal

Odd Hugo Hellem, Heimdal

Kevin Hoel Tårnes, Byåsen

Sitter over fra forrige periode:

Silje Håve Smørvik, Stjørdal

Jonas Haugan Eilertsen, Berg

Kari Larsen, Heimdal

Varamedlemmer:

Eline Bolstad Kunzendorf, Malvik

Marte G. Flakne, Selbu

Elise Marlene Sørhøy, Ranheim